

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою «Міжнародна економіка»

**НА ТЕМУ: Вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності регіону
(на прикладі Одеської області)**

Виконавець:

студентка 44 гр. ФМЕ

Криворучко Олександра Данилівна _____
/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н, професор

Єрмакова Ольга Анатоліївна _____

/підпис/

ОДЕСА – 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність кваліфікаційної роботи. Зумовлена такими обставинами.

По-перше, розвиток адміністративно-територіальних утворень України протікає у складних умовах глобальної, міжнародної та регіональної конкуренції, що багато в чому визначають їх соціально-економічний стан та перспективи.

По-друге, від ступеня розвитку та форм зовнішньоекономічної діяльності регіонів залежать масштаби та темпи економічного зростання, впровадження нових технологій, формування прогресивної структури економіки, зростання зайнятості, підвищення добробуту населення.

По-третє, аналіз сучасної практики управління зовнішньоекономічної діяльності у регіонах країни демонструє низький рівень узгодженості стратегій соціально-економічного розвитку з параметрами зовнішньоекономічної діяльності.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. *роботи* у розвитку теоретичних положень, що розкривають просторові особливості зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів України, зміст державного управління її розвитком, розроблення науково-методичних рекомендацій щодо його вдосконалення.

Необхідність досягнення мети вимагала вирішення наступних завдань:

- визначити теоретичні засади зовнішньоекономічної діяльності регіону;
- охарактеризувати економічні механізми стимулювання зовнішньоекономічної діяльності регіону;
- визначити методичні підходи до аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону;
- проаналізувати інституціональне середовище здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Одеській області;
- дати оцінку зовнішньоекономічної діяльності Одеської області;
- визначити проблеми та перспективи зовнішньоекономічної діяльності Одеської області;
- розробити шляхи вдосконалення інвестиційної привабливості Одеського регіону;
- запропонувати шляхи модернізації науково-технічного потенціалу регіону;
- визначити стратегічні напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності на основі нарощування експортного потенціалу регіону.

Теоретичну та методологічну дослідження склали фундаментальні та прикладні дослідження вітчизняних та зарубіжних учених з проблем зовнішньоекономічної діяльності в регіонах, державного управління її розвитком.

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність Одеського регіону та процес її вдосконалення.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні засади вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності регіону.

Методи дослідження. Методологічною основою кваліфікаційної роботи є теоретичні положення економічної науки та праці вчених-економістів в галузі міжнародних економічних відносин. При написанні роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи: узагальнення та синтезу, порівняльного, статистичного та економічного аналізу. Робота здійснена з використанням офісного пакету MS Office - Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. Закони України, інші нормативно-правові акти України, наукові дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, статистичні дані Державної служби статистики України, Головного управління статистики в Одеській області та Головного управління економіки Одеської обласної державної адміністрації, монографічні дослідження, навчальна література, наукові статті.

Практичне значення результатів кваліфікаційної роботи полягає у наданні рекомендацій Одеському регіону щодо удосконалення зовнішньоекономічної діяльності та привернення іноземних інвестицій.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел (46 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 89 сторінки. Основний зміст викладено на 80 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 11 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. За темою кваліфікаційної роботи підготовлено статтю О.Криворучко «Проблеми та перспективи зовнішньої торгівлі Одеської області», видану у 12 випуску збірника наукових робіт за підсумками студентської науково-практичної конференції факультету Міжнародної економіки «Минуле, Сучасне, Майбутнє», 2022 року (м. Одеса, Україна) обсягом 301 ст.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ»** розглядаються теоретичні аспекти здійснення зовнішньоекономічної діяльності, визначається вплив внутрішнього та зовнішнього середовища на привернення іноземних інвестицій та зовнішньоекономічної діяльності загалом, узагальнено законодавчі умови привернення іноземних інвестицій.

У другому розділі **«СУЧАСНИЙ СТАН ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ»** проведена оцінка стану та динаміки розвитку

ЗЕД Одеської області дозволяє стверджувати про активізацію зовнішньоторговельної та інвестиційної діяльності регіону.

У третьому розділі **«НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ТОВ «ОЛСІДЗ ТРАНС БАЛК»** запропонована система SOLVO.TOS.CARGO – автоматизуюча технологія, що була розроблена для управління усіма технологічними процесами у реальному часі; за допомогою її використання ведеться весь документообіг транспортних компаній та морських торговельних портів.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджуються теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи у сфері ресторанного бізнесу та зроблено наступні висновки.

1. Зовнішньоекономічна діяльність регіону – це діяльність його економічних суб'єктів, а також регіональних органів влади в галузі зовнішньоекономічних відносин. Зовнішньоекономічний комплекс регіону та його зовнішньоекономічний потенціал виступають визначальним базисом для здійснення довгострокової та ефективної зовнішньоекономічної діяльності.

2. Методику аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону можна представити чотирма основними блоками: показники аналізу загального стану зовнішньоекономічної діяльності регіону; показники аналізу платоспроможності регіону; показники аналізу загальної конкурентоспроможності регіону та основних галузей його економіки; показники аналізу рівня міжнародної спеціалізації регіону.

3. Проведена оцінка стану та динаміки розвитку ЗЕД Одеської області дозволяє стверджувати про активізацію зовнішньоторговельної та інвестиційної діяльності регіону. При цьому зовнішньоторговельна діяльність Одеської області за останні роки характеризується як позитивними так і негативними тенденціями: впродовж 2015-2018 років сальдо зовнішньої торгівлі товарами було позитивним, а у 2011-2014 та 2019- 2021 роках – імпорتنі поставки перевищували експорт товарів.

4. На даний момент часу в Одеській області успішній зовнішньоекономічної діяльності перешкоджають неефективні заходи підтримки та стимулювання збільшення обсягів експорту, притоку іноземних інвестицій, розвитку міжрегіонального співробітництва, зокрема її економічної складової, обмежений доступ до програм та ініціатив ЄС в сфері міжнародної торгівлі.

5. Для виходу на ринок іноземним та вітчизняним інвесторам необхідно створення рівних конкурентних умов та зниження адміністративних бар'єрів, після цього підвищиться рівень ринкової конкуренції, і послужить поштовхом до розвитку малого та середнього бізнесу, а також дозволить ринковими методами перерозподілити трудові ресурси з неефективних підприємств на затребувані та більше ефективні галузі економіки. Важливою умовою стимулювання надходження іноземних інвестицій є боротьба з кримінальними елементами.

6. Підвищення конкурентоспроможності продукції – стратегічне питання і національне завдання. Дослідження експортного потенціалу Одещини засвідчило,

переважну частку експорту регіону складає сільськогосподарська продукція. В сьогоденній час споживачі все більше уваги приділяють питанню безпеки продуктів харчування. Саме тому на ринку сертифікаційних послуг з'являється все більше пропозицій для виробників сільськогосподарської продукції, в першу чергу щодо органічного виробництва продукції рослинництва.

АНОТАЦІЯ

Криворучко О.Д., «Вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності регіону (на прикладі Одеської області)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2022 р.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність Одеського регіону та процес її вдосконалення.

У роботі розглядаються теоретичні засади зовнішньоекономічної діяльності регіону, економічні механізми стимулювання зовнішньоекономічної діяльності регіону, методичні підходи до аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону.

Проаналізовано зовнішньоекономічну діяльність Одеського регіону, дана оцінка зовнішньоекономічної діяльності регіону, розроблені шляхи вдосконалення інвестиційної привабливості регіону.

Запропоновано напрями вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності регіону, визначені заходи щодо залучення іноземних інвестицій в Одеську область, обґрунтована необхідність використання концепції SCM в практиці вітчизняних підприємств, проаналізовано заходи щодо підтримки бізнесу в умовах війни.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, прямі іноземні інвестиції, експорт, імпорт, ефективність, модернізація, підтримка бізнесу.

ANNOTATION

Kryvoruchko O., "Improvement of foreign economic activity of the region (on the example of Odessa region) ".

Qualification work for a bachelor's degree in the specialty 292 "International Economic Relations" under the educational program "International Economic Relations". - Odessa National Economic University. - Odessa, 2022

The bachelor's thesis consists of three sections. The object of research is the international activity of the Odessa region and the process of its improvement.

The paper considers the theoretical foundations of foreign economic activity of the region, economic mechanisms for stimulating foreign economic activity of the region, methodological approaches to the analysis of foreign economic activity of the region.

The foreign economic activity of the Odessa region is analyzed, the assessment of foreign economic activity of the region is given, ways to improve the investment attractiveness of the region have been developed.

The directions of improvement of foreign economic activity of the region are offered, measures on attraction of foreign investments in the Odessa area are defined, necessity of use of the concept of SCM in practice of domestic enterprises is proved, measures on business support in the conditions of war are analyzed.

Key words: foreign economic activity, foreign direct investment, export, import, efficiency, modernization, business support.